

Granskningskommissioner – hvad er det nye?

Granskningskommissioner er blevet præsenteret som noget afgørende nyt. Men hvor meget nyt er der egentlig under solen? Og får vi nu flere undersøgelser?

WEEKENDPANELET

JENS PETER CHRISTENSEN (f. 1956)

Har været højesteretsdommer siden 2006. Forinden professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

De andre medlemmer af Weekendpanelet:

BERTEL HAARDER

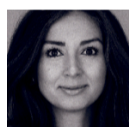
EMILIA VAN HAUEN

THOMAS BORCHERT

ELISABETH DONS CHRISTENSEN

SAMIRA NAWA AMIRI

JEANETTE VARBERG

Politisk-administrative skandalesager skal nu kunne undersøges af såkaldte granskningskommissioner. Det vedtog Folketinget en lov om i midten af april.

Få dage efter nedsatte Folketinget en granskningskommission, der skal undersøge sagen om aflivning af mink. Om den nye lov kan man på Folketingets hjemmeside læse, at der er tale om »en ny undersøgelsesform«. I tråd hermed udtalte Folketingets formand, efter at mink-kommissionen var blevet nedsat, at Folketinget dermed »skriver historie«. Men er der nyt under solen, eller er der blot tale om gammel vin på ny flaske?

Sandheden er, at de nye granskningskommissioner stort set ikke adskiller sig fra de undersøgelseskommissioner, som hidtil har været brugt, når en skandalesag er dukket op. Ligesom undersøgelseskommissionerne skal granskningskommissionerne ledes af en dommer og skal i øvrigt bestå af typisk en professor og en advokat. Og en granskningskommission skal arbejde efter de samme regler som en undersøgelseskommission.

De nye granskningskommissioner er da også rent teknisk blot indført som en særlig § 1 a i den gamle lov om undersøgelseskommissioner.

I det omfang der er nyt under solen, består det i, at det er Folketinget, der nedsætter en granskningskommission og bestemmer, hvad kommissionen skal undersøge. For undersøgelseskommissionerne er det justitsministeren, der har disse opgaver. Det er dog begrænset, hvor meget nyt der er heri. For efter reglerne om undersøgelseskommissioner kan Folketinget pålægge regeringen at nedsætte en undersøgelseskommission, og hvis Folketinget gør det, skal kommissionens medlemmer udpeges og kommissionens opgave fastlægges i samråd med Folketinget.

Hvis Folketinget vil, har det således samme hånd- og halsret over

en undersøgelseskommission, som man nu får over en granskningskommission.

For begge typer af kommissioner gælder det i øvrigt, at Folketinget ikke kan blande sig i selve undersøgelsen. En granskningskommission skal have helt samme uafhængighed som en undersøgelseskommission. Det er meningen, at en granskningskommission skal gennemføre sin undersøgelse på et år. Det er temmelig meget hurtigere end de hidtidige undersøgelseskommissioner, der typisk har brugt mere end tre år for at komme til bunds i sagerne. Hurtigheden skal opnås ved, at kommissionen får en mere begrænset opgave.

Om det er lykkedes med den nye mink-kommission, vil tiden vise. I hvert fald får kommissionen travlt.

I virkeligheden er det vigtigste nye nok, at der i Folketinget nu er nedsat et særligt folketingsudvalg, et såkaldt Granskningsudvalg.

Udvalget består for tiden af 11 folketingsmedlemmer. Det kan kalde en minister i samråd og stille spørgsmål. Heri er der intet nyt,

for det kan jo ethvert folketingsudvalg. Men herefter er det med at holde fast i kaffekoppen, for nu bliver det kompliceret.

Granskningsudvalget skal nemlig arbejde efter nogle særlige regler: En tredjedel af udvalget (helt præcis: et antal medlemmer, der repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør en tredjedel af Folketingets medlemmer) kan indstille til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen, at der sættes en undersøgelse i gang ved f.eks. en granskningskommission eller en undersøgelseskommission. To tredjedele af Granskningsudvalget kan blokere for en sådan indstilling.

Men sker det ikke, fremgår det af de nye regler, at en sådan indstilling fra Granskningsudvalget bør efterkommes af Udvalget for Forretningsordenen.

Heroverfor er der så den særlige ”nødbremse”, at hvis medlemmer af Granskningsudvalget, som repræsenterer en tredjedel af Folketingets medlemmer, modsætter sig

en sådan undersøgelse, eller hvis en sådan tredjedel ønsker sagen behandlet i Folketinget, indstiller Granskningsudvalget til Udvalget for Forretningsordenen, at sagen behandles i Folketinget. Man kan blive helt rundtosset. Til syvende og sidst er det dog fortsat Folketingets flertal, der bestemmer, om en undersøgelse skal sættes i værk.

De nye regler vil imidlertid i praksis nok gøre det nemmere for et mindretal i Folketinget at komme igennem med et krav om en undersøgelse. Man kan sige det på den lidt forenklede måde, at hvor man før skulle have et flertal for at få en undersøgelse, skal der nu være et flertal imod en undersøgelse for at forhindre den. I praktisk politik er det ikke altid helt det samme.

Konklusionen er derfor, at vi med det nye Granskningsudvalg i Folketinget nok vil komme til at få flere undersøgelser. Om det er godt eller skidt, afhænger givetvis af øjnene, der ser. Herunder om man er i regering eller opposition.

rubrik tag with dummy text. Duis aute irure dolor in reprehende-

BYLINE-TAG

email-tag

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa

qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum

dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna ali-

qua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ul-